

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 12. oktoober 2022
(OR. en)

2020/0306(COD)

PE-CONS 33/22

UD 130
ENFOCUSTOM 111
COMER 82
ECOFIN 675
TRANS 441
IA 105
MI 514
CODEC 1012

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2022/...,**

...,

**millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond
ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 33, 114 ja 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C 220, 9.6.2021, lk 62.

² Euroopa Parlamendi 4. oktoobri 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Tolliliit on olnud maailma suurimate kaubandusblokkide hulka kuuluva Euroopa Liidu nurgakivi. Tolliliit on ülimalt tähtis liidu edukaks lõimumiseks ja siseturu tõrgeteta toimimiseks nii äriühingute kui ka tarbijate huvides.
- (2) Liidu rahvusvahelise kaubanduse suhtes kohaldatakse nii tollialaseid kui ka muid õigusakte. Viimati nimetatud õigusakte kohaldatakse konkreetse kauba suhtes sellistes poliitikavaldkondades nagu tervis ja ohutus, keskkond, põllumajandus, kalandus, kultuuripärand ja turujärelevalve. Üks peamisi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹ kohaselt tolliasutustele antud ülesandeid on tagada liidu ja tema residentide turvalisus ja julgeolek ning keskkonnakaitse, asjakohasel juhul tihedas koostöös teiste ametiasutustega. Asjaolu, et liidu tollivälised formaalsused ja tolliformaalsused ei ole kooskõlas, tekitab kauplejatele keerulised ja koormavad aruandluskohustused, ebatõhusa kauba tollivormistuse, mis soodustab vigu ja pettusi, ning lisakulusid ettevõtjatele. Tolliasutuste ja teiste ametiasutuste kasutatavate süsteemide koostalitlusvõime puudumine on üks peamisi takistusi digitaalse ühtse turu väljakujundamisel tollikontrolli valdkonnas. Selleks et tegeleda tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste killustunud koostalitlusvõimega kauba tollivormistuse haldamisel ning koordineerida tegevust selles valdkonnas, on komisjon ja liikmesriigid võtnud aastate jooksul mitmeid kohustusi, et töötada kauba tollivormistuse jaoks välja ühtse teeninduskeskkonna algatused.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

- (3) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele nr 70/2008/EÜ¹ püüavad liikmesriigid ja komisjon luua ja kasutusele võtta ühtse teeninduskeskkonna raamistiku, mis tagab tõrgeteta andmevahetuse ettevõtjate ja tolliasutuste vahel, tolliasutuste ja komisjoni vahel, tolliasutuste ja muude asutuste või ametite vahel ning eri tollisüsteemide vahel kogu liidus. Kõnealuse otsuse teatavad elemendid on kas asendatud või ei ole need piisavalt konkreetsed, et innustada ja stimuleerida edasist arengut, eelkõige ühtse teeninduskeskkonna algatuse osas. Sellest lähtudes kiideti nõukogu 17. detsembri 2014. aasta järel dustes elektroonilise tolli ja ühtse liidese rakendamise kohta Euroopa Liidus heaks 15. oktoobri 2014. aasta Veneetsia deklaratsioon ning kutsuti komisjoni üles esitama ettepanekut otsuse nr 70/2008/EÜ läbivaatamiseks, mis on kooskõlas komisjoni 21. jaanuari 2015. aasta lõpparuandega elektroonilise tolli ELis rakendamise hindamise kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta otsus nr 70/2008/EÜ tolli ja kaubanduse paberivaba keskkonna kohta (ELT L 23, 26.1.2008, lk 21).

- (4) Nõukogu võttis 1. oktoobril 2015 vastu otsuse (EL) 2015/1947¹, millega sõlmiti liidu nimel kaubanduse lihtsustamise leping, mis jõustus 22. veebruaril 2017. See leping on kõige ulatuslikum kaubanduse hõlbustamise ja tollireformi eesmärgil Maailma Kaubandusorganisatsioonis tehtud jõupingutus. See sisaldab sätteid, mille eesmärk on oluliselt parandada kauba tollivormistust ning tolliasutuste ja muude reguleerivate asutuste vahelist tõhusat koostööd kaubanduse hõlbustamise ja tollieeskirjade järgimise küsimustes. Vastavalt kõnealuse lepingu artikli 10 lõikele 4 püüavad liikmed luua või säilitada ühtse liidese, mis võimaldab ettevõtjatel esitada osalevatele asutustele või ametitele kauba impordi, ekspordi või transiidiga seotud dokumente ja/või andmenõudeid ühtse kontaktpunkti kaudu. Liikmesriikidel peaks olema võimalik lubada ettevõtjatel esitada kõnealuse ühtse kontaktpunkti kaudu ajutisele ladustamisele võetud kaupade kohta nõutavad dokumendid ja/või andmenõuded, kui seda peetakse vajalikuks ja kui see on ette nähtud liidu muude kui tollialaste õigusaktidega.

¹ Nõukogu 1. oktoobri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1947 Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamist käsitleva Marrakechi lepingu muutmise protokollil Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 284, 30.10.2015, lk 1).

- (5) Kaubanduse hõlbustamine ning turvalisus ja julgeolek puudutavad kõiki asutusi, kes osalevad kauba tollivormistuses kõikjal liidu piiridel. Rahvusvahelise kaubanduse ja e-kaubanduse kiire kasv on suurendanud vajadust parema koostöö ja koordineerimise järele nende asutuste vahel. Käimasolev digiüleminek võimaldab seda olukorda tõhusamalt lahendada, ühendades tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste süsteemid ning võimaldades integreeritud, juurdepääsetavat ja süstemaatilist automaatset teabevahetust nende vahel, et tugevdada koostööd tolliprotseduuride valdkonnas. Seega ei ole praegune õigusnormidele vastavuse raamistik piisav, et toetada tõhusat koostööd tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel, kelle süsteeme ja menetlusi iseloomustab killustatus ja liiasus. Täielikult koordineeritud ja tõhus kauba tollivormistus nõuab rahvusvahelise kaubanduse jaoks liidu ühtlustatud regulatiivset keskkonda, mis toob liidule ja selle elanikele pikaajalist kasu kõigis poliitikavaldkondades, toetab siseturu tõhusust ja tõrgeteta toimimist ning tagab tarbijate kaitse.
- (6) Käesoleva määruse rakendamisel tuleks arvesse võtta Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 4/2021 „Tollikontroll: ebapiisav ühtlustamine kahjustab ELi finantshuve“ ning nõukogu 28. juuni 2021. aasta järeldusi selle eriaruande kohta, kuna siseturu ja tolliliidu nõuetekohaseks toimimiseks on vaja piisavalt vahendeid ja töötajaid.

- (7) Komisjoni 19. aprilli 2016. aasta teatises esitatud ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020 eesmärk on suurendada avalike teenuste tõhusust, kõrvaldades olemasolevad digitaalsed tõkked, vähendades halduskoormust ja parandades riikide haldusasutuste vahelise suhtluse kvaliteeti. Eelkõige hõlmab see tegevuskava selliseid põhimõtteid nagu vaikimisi digitaalsete teenuste standardi põhimõte, andmete ühekordsuse põhimõte ja vaikimisi piiriülese liikumise põhimõte, mille eesmärk on hõlbustada liikuvust digitaalsel ühtsel turul. Samuti hõlmab see vaikimisi koostalitlusvõime põhimõtet, mille eesmärk on tagada avalike teenuste sujuv toimimine kogu siseturul, ning isikuandmete usaldusväärsus ja IT-turvalisus.
- (8) Kooskõlas ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020 visiooni ja ulatuslikumate jõupingutustega lihtsustada ja digiteerida rahvusvahelise kaubavahetuse aruandlusprotsessi töötas komisjon välja vabatahtliku katseprojekti „ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteem“. See projekt võimaldab tolliasutustel automaatselt kontrollida piiratud arvu tolliväliste formaalsuste täitmist, võimaldades vahetada teavet osalevate liikmesriikide tollisüsteemide ja vastavate liidu tolliväliste formaalsuste haldamise süsteemide vahel. Kuigi projekt on parandanud tollivormistusmenetlusi, piirab selle vabatahtlikkus selgelt selle potentsiaali tuua olulist kasu tolliasutustele, pädevatele partnerasutustele ja ettevõtjatele. Projekti võimalik kasu on piiratud eelkõige seetõttu, et puudub põhjalik ülevaade liidu kogu impordist ja ekspordist ning et see vähendab ettevõtjate halduskoormust ainult piiratud ulatuses.

- (9) Et saavutada täielikult digitaalne keskkond ja tõhus kauba tollivormistus kõigi rahvusvahelises kaubanduses osalejate jaoks, on vaja kehtestada ühised normid ühtlustatud ja integreeritud Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kohta (edaspidi „ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond“). Kõnealune keskkond peaks hõlmama täielikult integreeritud elektroonilisi teenuseid, mida osutatakse liidu ja riikide tasandil, et hõlbustada teabevahetust ja digitaalset koostööd tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel ning lihtsustada kauba tollivormistust ettevõtjate jaoks. ELi tollivaldkonna ühtset teeninduskeskkonda tuleks arendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014¹ sätestatud usaldusväärsete identimis- ja autentimisvõimalustega ning asjakohasel juhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1724² kinnitatud ühekordsuse põhimõttega. ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna rakendamiseks on vaja katseprojekti alusel luua sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteem – ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise elektrooniline süsteem (EU CSW-CERTEX), mis ühendab omavahel riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad ja liidu tollivälised süsteemid, mis haldavad konkreetseid tolliväliseid formaalsusi. Samuti on vaja ühtlustada riiklikke tollivaldkonna ühtseid teeninduskeskkondi, integreerida need ELi tollivaldkonna ühtsesse teeninduskeskkonda ning kehtestada ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna raames digitaalse halduskoostöö reeglid.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

- (10) Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond peaks olema ühtlustatud ja võimalikult koostalitlusvõimeline muude olemasolevate või tulevaste tolliga seotud süsteemidega, nagu määruse (EL) nr 952/2013 kohane keskne tollivormistus. Asjakohasel juhul tuleks püüda saavutada koostoime Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1239¹ loodud Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonna ja ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna vahel.
- (11) Käesoleva määrusega tuleks eelkõige parandada kodanike kaitset ning vähendada ettevõtjate ja tolliasutuste halduskoormust.
- (12) ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond peab juurutama suure küberturvalisusega lahendused, et vältida nii palju kui võimalik rünnakuid, mis võivad häirida tolli- ja tolliväliseid süsteeme, kahjustada kaubandusjulgeolekut või kahjustada liidu majandust. Küberturvalisuse standardid tuleks välja töötada nii, et need areneksid sama kiiresti kui võrgu- ja infoturbe regulatiivsed nõuded. ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna arendamisel, käitamisel ja hooldamisel peaksid komisjon ja liikmesriigid järgima Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) välja antud asjakohaseid suuniseid küberturvalisuse kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1239, millega luuakse Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkond ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/65/EL (ELT L 198, 25.7.2019, lk 64).

- (13) Digitaalse teabe vahetamine EU CSW-CERTEXi kaudu peaks hõlmama liidu tolliväliseid formaalsusi, mis on sätestatud liidu muudes kui tollialastes õigusaktides, mille jõustamine on tolliasutuste ülesanne. Liidu tollivälised formaalsused hõlmavad kõiki toiminguid, mida füüsiline isik, ettevõtja või pädev partnerasutus peab tegema rahvusvahelise kaubaveo puhul, sealhulgas liikmesriikidevahelise veo puhul, kui see on nõutud. Nende formaalsustega kehtestatakse teatavate kaupade impordi, ekspordi või transiidi jaoks erinevad kohustused ning nende kontrollimine tollikontrolli abil on ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna tõhusa toimimise seisukohast äärmiselt oluline. EU CSW-CERTEX peaks hõlmama liidu õigusaktides sätestatud digiteeritud formaalsusi, mida haldavad pädevad partnerasutused liidu elektroonilistes tollivälistes süsteemides, talletades kõikide liikmesriikide asjakohast teavet, mis on nõutav kauba tollivormistuseks. Seepärast on asjakohane määrata kindlaks liidu tollivälised formaalsused ja vastavad liidu tollivälised süsteemid, mille puhul tuleks teha digitaalset koostööd EU CSW-CERTEXi kaudu.

Eelkõige peaks liidu tollivälise süsteemi määratlus olema lai ning hõlmama erinevaid olukordi ja õigusaktide sõnastust, mis võimaldab neid süsteeme luua ja kasutada. Lisaks on asjakohane täpsustada, mis kuupäevaks tuleks liidu tolliväline erisüsteem (mis hõlmab liidu tollivälist formaalsust ja riiklike tollivaldkonna ühtseid teeninduskeskkondi) ühendada EU CSW-CERTEXiga. Need kuupäevad peaksid vastama kuupäevadele, mis on kehtestatud konkreetse liidu tollivälise formaalsuse täitmiseks liidu muudes kui tollialastes õigusaktides, et nõudeid saaks ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu täita. Eelkõige peaks EU CSW-CERTEX esialgu hõlmama sanitaar- ja fütosanitaarnõudeid, mahepõllumajanduslike toodete importi reguleerivaid norme, fluoritud kasvuhoonenaasid ja osoonikihti kahandavate ainetega seotud keskkonnanõudeid ning kultuuriväärtuste impordiga seotud formaalsusi.

- (14) EU CSW-CERTEX peaks hõlbustama teabevahetust riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja liidu tollivälise süsteemide vahel. Seega, kui ettevõtja esitab tollideklaratsiooni või reekspordi deklaratsiooni, mis eeldab liidu tollivälise formaalsuste täitmist, peaksid tollasutused ja pädevad partnerasutused saama automaatselt ja tõhusalt vahetada ja kontrollida tollivormistuseks vajalikku teavet. Parem digitaalne koostöö ning koordineerimine tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel peaks muutma kauba tollivormistuse integreeritumaks, kiiremaks, lihtsamaks ja paberivabaks ning liidu tollivälise formaalsuste täitmise tagamise ja järgimise paremaks.
- (15) Komisjon peaks koostöös liikmesriikidega välja töötama, integreerima ja kasutusele võtma EU CSW-CERTEXi ning ühtlasi pakkuma liikmesriikidele asjakohast koolitust selle toimimise ja rakendamise kohta. Et liidu tollivälise formaalsuste jaoks oleks liidu tasandil olemas asjakohased, ühtlustatud ja standardiseeritud ühtsed teeninduskeskkonnad, peaks komisjon ühendama kõik liidu tollivälised süsteemid EU CSW-CERTEXiga. Liikmesriigid peaksid vastutama oma riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ühendamise eest EU CSW-CERTEXiga, kasutades vajadusel komisjoni abi.

- (16) Igasugune isikuandmete ja isikustamata andmete töötlemine EU CSW-CERTEXis peaks toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹ (isikuandmete kaitse üldmäärus), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725² (määrus, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel) ning ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1807³ (isikustamata andmete vaba liikumise määrus) kohaldamist. See peaks toimuma ohutus ja turvalises keskkonnas, mis on küberohtude eest kaitstud. Selleks tuleks kasutada sobivaid organisatsioonilisi ja tehnilisi küberturvalisuse meetmeid, eelkõige krüpteerimist. Lisaks peaks see võimaldama teabevahetust riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja liidu tolliväliste süsteemide vahel, ilma et säilitataks isikuandmeid, välja arvatud tehnilised logid, mida on vaja konkreetsesse süsteemi saadetud andmete identifitseerimiseks. Samuti peaks see vajaduse korral andmeid teisendama, et võimaldada teabevahetust mõlema digitaalse keskkonna vahel. Andmete teisendamiseks kasutatavad infotehnoloogiataristud peaksid asuma liidus.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku (ELT L 303, 28.11.2018, lk 59).

- (17) Sõltuvalt tolliväliste formaalsuste liigist võib EU CSW-CERTEXi kaudu vahetatav elektrooniline teave sisaldada erinevaid andmesubjektide kategooriaid ja nende isikuandmeid, mida on vaja tollideklaratsiooni või reeksporti deklaratsiooni esitamiseks või tõendavate dokumentide taotlemiseks. Tollideklaratsioonid või reeksporti deklaratsioonid võivad sisaldada mitmesse kategooriasse kuuluvate andmesubjektide, sealhulgas eksportijate, importijate, kaubasaajate ja muude tarneahelas osalejate isikuandmeid. Tõendavad dokumendid võivad sisaldada sama teavet teiste andmesubjektide kategooriate, nagu kaubasaatjate, eksportijate, kaubasaajate, importijate ja litsentsisaajate kohta. Kolmas andmesubjektide kategooria, kelle isikuandmeid võidakse EU CSW-CERTEXis töödelda, hõlmab tolliasutuste, pädevate partnerasutuste või muude sertifitseeritud asutuste volitatud töötajaid, samuti komisjoni töötajaid ja komisjoni nimel tegutsevaid kolmandatest isikutest teenuseosutajaid, kes osalevad EU CSW-CERTEXi käitamis- ja hooldustegevuses.
- (18) Kui isikuandmeid töötlevad kaks või enam isikut, kes määravad ühiselt kindlaks töötlemise eesmärgid ja vahendid, siis peaksid nad olema kaasvastutavad töötlejad. Kuna komisjon ning liikmesriikide tolliasutused ja pädevad partnerasutused vastutavad EU CSW-CERTEXi toimimise eest, peaksid nad olema EU CSW-CERTEXis isikuandmete töötlemisel kaasvastutavad töötlejad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725.

- (19) ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond peaks hõlmama tõrkekindlaid vahendeid ning selle ülesehitus peaks toetama ja suurendama tolliasutuste suutlikkust andmeid analüüsida, sealhulgas kasutades tehisintellektil põhinevaid vahendeid tollikontrolli alla kuuluvate või tolliasutuste uuritavate rikkumiste avastamiseks, sealhulgas seoses kaupade ohutuse ja julgeolekuga ning liidu finantshuvide kaitsega.

- (20) Rahvusvahelise kaubanduse suhtes kohaldatavate tollialaste ja liidu tolliväliste formaalsuste suurem digiteerimine on loonud liikmesriikidele uusi võimalusi parandada digitaalset koostööd tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel. Nende võimaluste ja prioriteetide saavutamiseks on mitu liikmesriiki alustanud riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade raamistike väljatöötamist. Need algatused erinevad oluliselt sõltuvalt tolli olemasolevast infotehnoloogiasüsteemide ülesehitusest, prioriteetidest ja kulustruktuuridest. Seepärast on vaja nõuda, et liikmesriigid looksid ja käitaksid EU CSW-CERTEXiga hõlmatud liidu tolliväliste formaalsuste jaoks riiklike ühtseid teeninduskeskkondi, millel on minimaalsed funktsioonid, mis võimaldavad kasutada kõiki andmeid liidu tollivälistes süsteemides, mida kasutavad pädevad partnerasutused. Need riiklikud ühtsed teeninduskeskkonnad peaksid olema ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna riiklikud osad, võimaldades elektroonilist teabevahetust ning koostööd tolliasutuste, pädevate partnerasutuste ja ettevõtjate vahel, et kindlustada EU CSW-CERTEXiga hõlmatud tollialaste õigusaktide ja liidu tolliväliste formaalsuste järgimine ja tõhus täitmise tagamine.

Selle eesmärgi kohaselt peaksid riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad võimaldama tolliasutustel automaatselt kontrollida formaalsusi, mille kohta edastatakse andmeid liidu tollivälisest süsteemist EU CSW-CERTEXi kaudu. Riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad peaksid samuti võimaldama pädevatel partnerasutustel teostada järelevalvet ja kontrollida kogu liidus tolliasutuse poolt vabastatud lubatud kauba koguseid (edaspidi „koguste haldamine“). Selle tagamiseks tuleks anda EU CSW-CERTEXi kaudu liidu tollivälistele süsteemidele vajalikku teavet tollivormistuse kohta. Praktikas on koguste haldamine liidu tasandil vajalik selleks, et oleks võimalik paremini tagada tolliväliste formaalsuste täitmine, teostades automaatselt ja järjepidevalt kauba vabastamiseks lubatud koguste tarbimise üle järelevalvet ning vältides nende liig- või väärkasutust. Riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ühendamise EU CSW-CERTEXiga hõlbustaks tõhusat koguste haldamist liidu tasandil.

- (21) Et kauba tollivormistust ettevõtjate jaoks veelgi lihtsustada, peaksid riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad muutuma ühtseks kanaliks, mida ettevõtjad saaksid kasutada suhtlemiseks tolliasutuste ja pädevate partnerasutustega, ilma et see piiraks teiste olemasolevate suhtluskanalite kasutamist. Need keskkonnad ei tohiks aga piirata ega takistada muud liiki koostööd tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel. Liidu tollivälised formaalsused, mille suhtes kõnealust täiendavat lihtsustavat meedet kohaldatakse, on EU CSW-CERTEXiga hõlmatud üldiste formaalsuste osa. Komisjon peaks need formaalsused järk-järgult kindlaks määrama, hinnates kaubanduse hõlbustamisega seotud kriteeriumide täitmist ning võttes arvesse nende õiguslikku ja tehnilist teostatavust. Kaubanduse edasiseks hõlbustamiseks ja kontrollide tõhususe parandamiseks peaks olema võimalik kasutada riiklike tollivaldkonna ühtseid teeninduskeskkondi platvormina, et koordineerida kontrolle tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikega 1.
- (22) Iga liikmesriik peaks määrama oma riiklikus tollivaldkonna ühtses teeninduskeskkonnas tehtavate andmetöötlustoimingute puhul vastutavaks töötlejaks ühe või mitu pädevat asutust. Neid andmete töötlemise toiminguid tuleks teha vastavalt määrusele (EL) 2016/679. Võttes arvesse, et osa riiklikust tollivaldkonna ühtsest teeninduskeskkonnast pärinevatest andmetest tuleb vahetada liidu tolliväliste süsteemidega EU CSW-CERTEXi kaudu, peaks iga liikmesriik olema kohustatud teatama komisjonile põhjendamatut viivitust isikuandmetega seotud rikkumistest, mis ohustavad tema riiklikus tollivaldkonna ühtses teeninduskeskkonnas töödeldavate ja EU CSW-CERTEXi kaudu vahetatavate isikuandmete turvet, konfidentsiaalsust, kättesaadavust või terviklust.

- (23) Täielikult koordineeritud kauba tollivormistuseks on vaja menetlusi, mis toetavad digitaalset koostööd ja teabevahetust tolliasutuste, pädevate partnerasutuste ja ettevõtjate vahel EU CSW-CERTEXiga hõlmatud liidu tolliväliste formaalsuste täitmiseks ja täitmise tagamiseks. Koostalitlusvõime tähendab selles kontekstis suutlikkust teostada neid protsesse sujuvalt kõigis tolli- ja muudes süsteemides ning valdkondades, kaotamata seejuures vahetatavate andmete konteksti või tähendust. Et liidu tolliväliseid formaalsusi oleks võimalik täielikult automaatselt kontrollida, peaks EU CSW-CERTEX tagama tehnilise koostalitlusvõime ning tagama, et asjaomaste andmete tähendus oleks järjepidev. Oluline on ühtlustada tolliga ja tolliväliste formaalsustega seotud terminoloogia, et tagada vahetatavate andmete ja teabe säilimine ja arusaadavus kogu liidu tolliväliste süsteemide ja riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade vahelise teabevahetuse jooksul. Selleks et kindlustada liidu tolliväliste formaalsuste ühtlustatud täitmise tagamine kogu liidus, peaks EU CSW-CERTEX määrama kindlaks tolliprotseduuri või reekspordi, mille puhul saab tõendavat dokumenti kasutada pädeva partnerasutuse poolt tõendavas dokumendis märgitud haldusotsuse alusel. Tehnilisest seisukohast peaks EU CSW-CERTEX muutma tolli- ja muud andmed ühilduvaks, muutes vajaduse korral nende vormingut või struktuuri ilma nende sisu muutmata.

- (24) Võttes arvesse hõlmatud liidu tolliväliseid formaalsusi, peaks EU CSW-CERTEX täitma mitut eesmärki. See peaks tegema asjakohased andmed tolliasutustele kättesaadavaks, et nende formaalsuste automaatse kontrollimise abil tagada paremini tolliväliste regulatiivsete põhimõtete rakendamine. See peaks ka esitama pädevatele partnerasutustele asjakohased andmed, et nad saaksid teostada järelevalvet lubatud kauba järelejäänud koguse üle, mida toll ei ole muude saadetiste tollivormistusel maha kandnud, ja määrata see kindlaks. Lisaks peaks see toetama ühtse kontaktpunkti põhimõtte rakendamist määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikes 1 osutatud kontrollide tegemisel, hõlbustades tolli- ja liidu tollivälise protseduuride integreerimist kauba tollivormistuse täielikult automatiseeritud protsessi.

Mõnes liidu õigusaktis nõutakse andmete edastamist riiklike tollisüsteemide ning asjaomase õigusaktiga loodud info- ja teavitussüsteemi vahel. EU CSW-CERTEX peaks seetõttu võimaldama igasugust automaatset teabevahetust tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel, kui kõnealustes õigusaktides seda nõutakse, ilma et koostöö piirduks ainult nimetatud teabevahetusega. Kui see ei ole liidu õigusega ette nähtud, määravad liikmesriigid tolli- ja muude asutuste koostöö tegevusliku aspekti kindlaks riigi tasandil. Seega saavad liikmesriigid kasutada kõiki EU CSW-CERTEXi funktsioone, et täita formaalsusi täiesti automaatselt ja edastada tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel automaatselt andmeid, mida nõutakse liidu tolliväliseid formaalsusi kehtestavate liidu õigusaktidega.

- (25) Et luua ühtne suhtluskanal tollivormistusega tegelevate asutustega, peaksid riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad võimaldama ettevõtjatel esitada tollialaste õigusaktide ja liidu muude kui tollialaste õigusaktidega nõutavaid andmeid ühes kohas ning saada elektroonilist tagasisidet seonduva teabe kohta asutustelt, kes on sellega otseselt seotud. Selline tagasiside võib hõlmata teateid tolliotsuste kohta. Ühtset suhtluskanalit peaks saama kasutada üksnes EU CSW-CERTEXiga hõlmatud ja täiendavate hõlbustavate meetmete võtmiseks sobivaks tunnistatud liidu tolliväliste formaalsuste puhul.

- (26) Tollideklaratsioonis või reekspordi deklaratsioonis ja lisa loetletud liidu tollivälise formaalsuste jaoks nõutavates tõendavates dokumentides esitatud andmed kattuvad märkimisväärselt. Et andmeid saaks taaskasutada ning ettevõtjad ei peaks esitama samu andmeid rohkem kui üks kord, on vaja EU CSW-CERTEXiga hõlmatud tolli- ja liidu tollivälise formaalsuste andmenõudeid ühitada ja ratsionaliseerida. Seepärast peaks komisjon määrama kindlaks nii tollideklaratsioonis või reekspordi deklaratsioonis kui ka lisa loetletud liidu tollivälise formaalsuste jaoks nõutavates tõendavates dokumentides sisalduvad andmeelemendid (edaspidi „ühine andmestu“). Komisjon peaks kindlaks määrama ka andmeelemendid, mida nõutakse üksnes liidu muude kui tollialaste õigusaktidega (edaspidi „pädeva partnerasutuse andmestu“). Ühine andmestu, pädeva partnerasutuse andmestu ja ainult tolli nõutav andmestu peaksid moodustama ühtse andmestu, mis sisaldab kogu tollivormistusega seotud teavet, mida on vaja EU CSW-CERTEXiga hõlmatud tolliformaalsuste ja liidu tollivälise formaalsuste täitmiseks.

- (27) Selleks et võimaldada täita tolliformaalsusi ja tolliväliseid formaalsusi, mis mõjutavad sama kauba liikumist, peaksid riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad võimaldama (kohustuslike liidu tolliväliste süsteemide puhul) või võiksid võimaldada (vabatahtlike liidu tolliväliste süsteemide puhul) ettevõtjatel esitada ühtse andmestu abil kõik andmed, mida mitu reguleerivat asutust nõuavad kauba suunamiseks tolliprotseduuridele või reekspordiks. Sõltuvalt konkreetsest liidu tollivälisest formaalsusest peaks selliseid andmeid olema võimalik esitada erinevatel aegadel ja koos tollideklaratsiooniga või reekspordi deklaratsiooniga, mis on esitatud enne kauba eeldatavat esitamist tolliasutustele vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 171. Niisugused esitamised võimaldaksid järgida ühekordsuse põhimõtet. Riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad peaksid kasutama ühtset andmestut, et edastada EU CSW-CERTEXile ühine andmestu ja pädeva partnerasutuse andmestu ning tolliasutustele ühised ja konkreetsed andmed, mida toll vajab.

- (28) Selleks et edastada ettevõtjate poolt riiklikes tollivaldkonna ühtsetes teeninduskeskkondades esitatud teave kõigile asjaomastele asutustele, peaks EU CSW-CERTEX võimaldama vajalikku teabevahetust tolli ja muude valdkondade vahel. Eelkõige peaks EU CSW-CERTEX saama kohaldatavate liidu tolliväliste formaalsuste täitmiseks vajalikud andmed riiklikelt tollivaldkonna ühtsetelt teeninduskeskkondadelt ja edastama need vastavale liidu tollivälisele süsteemile. Selline teabevahetus peaks võimaldama pädevatel partnerasutustel läbi vaadata vastavatele liidu tollivälistele süsteemidele edastatud teabe ja teha oma tollivormistusotsused, mis tuleks edastada tolliasutustele EU CSW-CERTEXi kaudu. Tolliasutused peaksid omakorda edastama selle teabe ettevõtjatele riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade kaudu. Sellise teabevahetusega seotud teabe jagamiseks ja ristviitamiseks tuleks kasutada ettevõtja registreerimis- ja identifitseerimisnumbrit (EORI-numbrit).
- (29) Kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 9 antakse igale tollitoimingutega tegelevale ettevõtjale EORI-number, mis tähistab kõiki tehinguid liidu tolliasutustega. Komisjonil on EORIGA seotud andmete säilitamiseks ja töötlemiseks keskne EORI-süsteem. Selleks et hõlbustada kauba tollivormistuses osalevate eri asutuste vahelist koostööd, peaks pädevatel partnerasutustel olema juurdepääs EORI-süsteemile, et valideerida EORI-number, mida nad saavad ettevõtjatelt oma formaalsuste raames taotleda.

- (30) Komisjoni ja liikmesriikide vaheline tihe koostöö on oluline, et koordineerida kõiki tegevusi, mis on seotud ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna tõhusa toimimisega. See aitab ka vähendada lõhet digiülemineku ja digivalmiduse erinevate tasemete vahel, hoides seeläbi ära võimalikud moonutused. Võttes arvesse nende tegevuste laiaulatuslikkust ja mitmekesisust, on vaja, et iga liikmesriik määraks pädeva asutuse riiklikuks koordinaatoriks. Ilma et see mõjutaks riiklike haldusasutuste sisemist korraldust, peaks komisjoni kontaktpunktiks olema riiklik koordinaator, kes peaks edendama koostööd riiklikul tasandil, tagades samal ajal süsteemi koostalitlusvõime. Komisjon peaks vajaduse korral tagama koordineerimise ja aitama tagada liidu tolliväliste formaalsuste tõhusa täitmise.
- (31) ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna väljaarendamisega kaasnevad mitmesugused rakenduskulud. Oluline on jaotada need kulud komisjoni ja liikmesriikide vahel kõige asjakohasemal viisil vastavalt osutatavate teenuste liigile. Komisjon peaks kandma kulud, mis on seotud ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna keskse komponendi – EU CSW-CERTEXi – ning selle ja liidu tolliväliste süsteemide vaheliste liideste arendamise, hooldamise ja käitamisega. Liikmesriigid peaksid kandma kulud, mis on seotud nende rolliga EU CSW-CERTEXiga liideste tagamisel ning riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade arendamisel, hooldamisel ja käitamisel.

- (32) Eri poliitikavaldkondade erinevate liidu tolliväliste formaalsuste järkjärguliseks integreerimiseks EU CSW-CERTEXisse on vaja üksikasjalikku planeerimist. Selleks peaks komisjon koostama tööprogrammi, et lisada need formaalsused EU CSW-CERTEXisse ning arendada ühendusi neid formaalsusi töötlevate liidu tolliväliste süsteemide ja EU CSW-CERTEXi vahel. Tööprogrammi peamine eesmärk peaks olema toetada nende tegevuste operatiivnõudeid ja rakendamise ajakava, pöörates erilist tähelepanu IT-arendustele, mida on vaja muu hulgas riiklikes tollivaldkonna ühtsetes teeninduskeskkondades. Tööprogramm tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et hinnata üldisi edusamme käesoleva määruse kohaldamisel, ja seda tuleks ajakohastada vähemalt iga kolme aasta järel.

- (33) Komisjon peaks teostama korrapäraselt järelevalvet ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna arendamise seisu ja võimaluste üle selle kasutamist laiendada. Selleks peaks komisjon tööprogrammi alusel koostama igal aastal aruande ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna ja riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade rakendamise seisu kohta. Lisaks peaks kõnealune aruanne sisaldama ka üksikasjalikku ülevaadet olemasolevatest liidu tollivälistest formaalsustest ja komisjoni seadusandlikes ettepanekutes sisalduvatest formaalsustest, et anda selge ülevaade piiriformaalsuste digiteerimise olukorrast. Peale selle peaks kõnealune aruanne sisaldama vähemalt iga kolme aasta järel ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna toimimise korrapärase järelevalve tulemusi. Lisaks järelevalvele peaks komisjon ka hindama EU CSW-CERTEXi toimivust, et tagada EU CSW-CERTEXiga hõlmatud liidu tolliväliste formaalsuste tõhus täitmine. Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt hindamisaruandeid ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna toimimise kohta. Nendes aruannetes tuleks teha kokkuvõtte edusammudest, teha kindlaks parandamist vajavad valdkonnad ja esitada soovitusel tulevikuks, pidades silmas edusamme, mida on tehtud parema digitaalse koostöö jaoks tolliasutuste ja kauba tollivormistuses osalevate pädevate partnerasutuste vahel, et tagada ettevõtjate jaoks lihtsustatud protsessid ja liidu tolliväliste formaalsuste tõhus täitmine. Aruannetes tuleks arvesse võtta ka liikmesriikide esitatud asjakohast teavet, muu hulgas nende riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade kohta. Järelevalve ja aruandluse eesmärgil peaks komisjon korraldama ning alal hoidma pidevat dialoogi liikmesriikide, asjaomaste ettevõtjate ja muude asjaomaste pooltega.

- (34) Uute IT-süsteemide väljatöötamiseks ja olemasolevate IT-süsteemide ajakohastamiseks on vaja teha suuri jõupingutusi nii rahaliste investeeringute kui ka inimressursside aspektis, eelkõige ITs endas. Käesoleva määrusega kaotatakse lõhed tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vahel ning luuakse digitaalse koostöö raamistik, mida on vaja rakendada kogu liidus. Et tagada asjakohane kavandamine ja ajakava, soovitatakse tungivalt, et liikmesriigid teeksid oma riiklike süsteemide, protsesside ja kavade kohta mõjuhindangud ning esitaksid komisjonile õigeaegselt vajaliku teabe, et edendada paremat õigusloomet, eelkõige seoses delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega, kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe¹ eesmärkidega.

¹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (35) Selleks et tagada ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna tõhus ja tulemuslik toimimine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lisas esitatud EU CSW-CERTEXiga hõlmatud liidu tolliväliste formaalsuste loetelu, täiendada käesolevat määrust, täpsustades EU CSW-CERTEXi kaudu vahetatavaid andmeelemente, ning täiendada käesolevat määrust, määrates kindlaks ühise andmestu koos pädeva partnerasutuse andmestuga iga asjaomase liidu õigusakti puhul, mida kohaldatakse EU CSW-CERTEXisse integreeritud liidu tolliväliste formaalsuste suhtes. EU CSW-CERTEXiga hõlmatud liidu tolliväliste formaalsuste loetelu muutmisel peaks komisjon määrama kindlaks ka kuupäevad, mil asjaomased liidu tollivälised süsteemid ja riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad tuleks ühendada EU CSW-CERTEXiga. Nende kuupäevade kehtestamisel tuleks arvesse võtta kahte elementi: esiteks – mis kuupäevaks tuleb täita teatavad liidu õigusaktidest tulenevad kohustused, tagamaks, et ELi tollivaldkonna ühtset teeninduskeskkonda saab sel eesmärgil kasutada, ja teiseks – kasutuselevõtu ajavahemikud, mida tollisüsteemides tavaliselt kasutatakse.

Liikmesriigid võivad ühendada teatavad liidu tollivälised süsteemid ja riikliku tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna EU CSW-CERTEXiga ka enne lisas sätestatud kuupäevi. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (36) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses kaasvastutavate töötajate vastavate kohustuste kehtestamisega määrustest (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 tulenevate kohustuste täitmiseks; EU CSW-CERTEXi abil töödeldavat teabevahetust käsitlevate erinormide, sealhulgas vajaduse korral isikuandmete kaitset tagavate erinormide vastuvõtmisega; EU CSW-CERTEXisse integreeritud selliste liidu tolliväliste formaalsuste kindlaksmääramisega, mille puhul võidakse teha täiendavat digitaalset koostööd; sellise menetluskorra vastuvõtmisega, mida on vaja EU CSW-CERTEXi kaudu töödeldava teabe täiendavaks vahetamiseks, sealhulgas vajaduse korral isikuandmete kaitset reguleerivate erinormide ja tööprogrammi vastuvõtmisega, et toetada selliste sätete rakendamist, mis on seotud asjaomaste liidu tolliväliste süsteemide ühendamise ja EU CSW-CERTEXiga ja vastavate liidu tolliväliste formaalsuste integreerimisega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (37) Kuna käesoleva määrusega kehtestatakse mehhanism, mille abil tollasutused saavad tagada kauba tollivormistust mõjutavate formaalsuste täitmise, on vaja see määrus ning selle täiendavad ja rakendavad sätted lisada määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 2 sätestatud tollialaste õigusaktide määratlusse. Selline lähenemisviis on kooskõlas nimetatud määruse artikliga 3, millega tehakse tolliasutustele ülesandeks tagada liidu ja tema residentide turvalisus ja julgeolek, asjakohasel juhul tihedas koostöös teiste ametiasutustega, hõlbustades samal ajal kaubandust. Seepärast tuleks määrust (EL) nr 952/2013 muuta, et lisada ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond selle tollialaste õigusaktide loetellu. Määruse (EL) nr 952/2013 artikli 163 lõikes 1 on sätestatud, et lisadokumendid, mida on vaja asjakohast tolliprotseduuri või reeksporti reguleerivate sätete kohaldamiseks, on deklarandi valduses ja tollideklaratsiooni või reekspordi deklaratsiooni esitamise ajal tolliasutustele kättesaadavad. Kuna tolliasutused saavad EU CSW-CERTEXi kaudu vajalikke andmeid liidu tolliväliste formaalsuste kohta, tuleks see kohustus lugeda täidetuks. Seepärast tuleks määruse (EL) nr 952/2013 artikli 163 lõiget 1 vastavalt muuta, et tolli- ja liidu tollivälised protseduurid paremini integreerida, nii et neid saaks kasutada samaaegselt.
- (38) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 20. novembril 2020.

- (39) Selleks et integreerida liidu tollivälised formaalsused EU CSW-CERTEXisse, on vaja rakendada uut infotehnoloogiataristut, et luua ühendused riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja liidu muude süsteemide vahel, teha kindlaks vahetatavad andmed ning töötada välja tehnilised ja funktsionaalsed kirjeldused. Seepärast tuleks käesoleva määruse kohaldamisel arvesse võtta aega, mis on vajalik nende arengute edendamiseks liidu ja liikmesriikide tasandil. Lisaks võib eeldada, et täiendavate digitaalse koostöö meetmete rakendamine võtab oluliselt kauem aega, kuna selleks on vaja eelnevalt määrata kindlaks asjaomased liidu tollivälised formaalsused ja asjakohased tehnilised arengud. Seepärast on vaja käesoleva määruse teatavate sätete kohaldamist edasi lükata.
- (40) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt liidu regulatiivsete nõuete täitmise paremat tagamist kõikjal liidu piiridel ja rahvusvahelise kaubanduse hõlbustamist, ei suuda liikmesriigid kaupade piiriülese liikumise riikidevahelise olemuse ja keerukuse tõttu üksi piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond (edaspidi „ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond“), mis pakub Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemi kaudu koostalitlusvõimelisi integreeritud elektroonilisi teenuseid liidu ja liikmesriikide tasandil, et toetada suhtlust ja tõhustada teabevahetust lisas osutatud riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja liidu tolliväliste süsteemide vahel.

Selles sätestatakse riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade normid ning digitaalse halduskoostöö ja koostalitlusvõimeliste andmestute kaudu toimuva teabevahetuse normid ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna raames.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „tolliasutused“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 1 määratletud tolliasutused;
- 2) „tollialsed õigusaktid“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 2 määratletud tollialsed õigusaktid;
- 3) „ettevõtja“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 5 määratletud ettevõtja;
- 4) „tolliformaalsused“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 8 määratletud tolliformaalsused;
- 5) „tollideklaratsioon“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 12 määratletud tollideklaratsioon;
- 6) „reekspordi deklaratsioon“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 13 määratletud reekspordi deklaratsioon;
- 7) „deklarant“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 15 määratletud deklarant;
- 8) „tolliprotseduur“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 16 määratletud tolliprotseduur;

- 9) „riiklik tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond“ – liikmesriigi loodud elektrooniliste teenuste kogum, mis võimaldab vahetada teavet riigi tolliasutuse, pädevate partnerasutuste ja ettevõtjate elektrooniliste süsteemide vahel;
- 10) „pädev partnerasutus“ – liikmesriigi ametiasutus või komisjon, kes on volitatud täitma määratud ülesannet, mis on seotud asjaomaste liidu tolliväliste formaalsuste täitmisega;
- 11) „liidu tolliväline formaalsus“ – kõik toimingud, mida ettevõtja või pädev partnerasutus peab rahvusvaheliseks kaubaveoks tegema, nagu on ette nähtud liidu muudes kui tollialastes õigusaktides;
- 12) „tõendav dokument“ – pädeva partnerasutuse väljastatud või ettevõtja koostatud mis tahes nõutav dokument või ettevõtja esitatud mis tahes nõutav teave, millega kinnitatakse, et liidu tollivälised formaalsused on täidetud;
- 13) „koguste haldamine“ – pädevate partnerasutuste poolt kooskõlas liidu muude kui tollialaste õigusaktidega lubatud kaubakoguste järelevalve ja haldamine, mis põhineb tolliasutuste esitatud teabel;
- 14) „liidu tolliväline süsteem“ – liidu elektrooniline süsteem, mis on loodud liidu õigusaktidega või mida kasutatakse liidu õigusaktides sätestatud eesmärkide saavutamiseks või millele on osutatud liidu õigusaktides ja milles talletatakse teavet vastava liidu tollivälise formaalsuse täitmise kohta;

- 15) „ettevõtja registreerimis- ja identifitseerimisnumber (EORI-number)“ – komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/2446¹ artikli 1 punktis 18 määratletud ettevõtja registreerimis- ja identifitseerimisnumber (EORI-number);
- 16) „EORI-süsteem“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 9 kohaldamiseks loodud süsteem.

Artikkel 3

ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna loomine

1. Käesolevaga luuakse ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond. See hõlmab järgmist:
- a) Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise elektroonilist süsteemi;
 - b) riiklike tollivaldkonna ühtseid teeninduskeskkondi;
 - c) lisa A osas osutatud liidu tolliväliseid süsteeme, mille kasutamine on liidu õiguse kohaselt kohustuslik;
 - d) lisa B osas osutatud liidu tolliväliseid süsteeme, mille kasutamine on liidu õiguse kohaselt vabatahtlik.

¹ Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 343, 29.12.2015, lk 1).

2. ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja selle komponendid kavandatakse, need ühendatakse omavahel ja neid käitatakse kooskõlas isikuandmete kaitset, isikustamata andmete vaba liikumist ja küberturvalisust käsitlevate liidu õigusaktidega, kasutades kõige sobivamat tehnoloogiat, võttes arvesse asjaomaste andmete ja elektrooniliste süsteemide eriomadusi ning nende süsteemide eesmäärke.

II peatükk

Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteem

Artikkel 4

Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise elektroonilise süsteemi loomine

Käesolevaga luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise elektrooniline süsteem (EU CSW-CERTEX), et võimaldada IV peatükis ette nähtud teabevahetust. EU CSW-CERTEX ühendab riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad lisas osutatud liidu tolliväliste süsteemidega.

Artikkel 5

EU CSW-CERTEXi ülesanded ja vastutus

1. Komisjon peab koostöös liikmesriikidega välja töötama, integreerima ja kasutusele võtma EU CSW-CERTEXi ning seda haldama.
2. Komisjon teeb järgmist:
 - a) ühendab lisa osutatud liidu tollivälised süsteemid EU CSW-CERTEXiga lisa sätestatud tähtjaks ja võimaldab vahetada teavet lisa loetletud liidu tolliväliste formaalsuste kohta;
 - b) annab liikmesriikidele õigeaegselt suuniseid ja abi, kui nad ühinevad EU CSW-CERTEXiga, nagu on osutatud lõigetes 4 ja 5.
3. Kui komisjon korraldab EU CSW-CERTEXi alast koolitust, teeb ta seda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/444¹ alusel.
4. Liikmesriigid, keda vajaduse korral abistab komisjon, ühendavad riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad EU CSW-CERTEXiga lisa A osas sätestatud tähtjaks ja võimaldavad vahetada teavet lisa A osas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/444, millega luuakse tollikoostöö programm „Toll“ ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1294/2013 (ELT L 87, 15.3.2021, lk 1).

5. Liikmesriigid, keda vajaduse korral abistab komisjon, võivad ühendada riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad EU CSW-CERTEXiga ja võimaldada vahetada teavet lisa B osas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste kohta.
6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 21 vastu delegeeritud õigusakte lisa A osa muutmiseks seoses liidu tolliväliste formaalsustega, vastavate liidu tolliväliste süsteemidega, mis on sätestatud liidu muudes kui tollialastes õigusaktides, ning lõigetes 2 ja 4 osutatud ühenduste tähtajaga.
7. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 21 vastu delegeeritud õigusakte lisa B osa muutmiseks seoses järgmisega:
 - a) liidu tollivälised formaalsused ja vastavad vabatahtlikud liidu tollivälised süsteemid, mis on ette nähtud liidu muudes kui tollialastes õigusaktides, kui EU CSW-CERTEXi kasutamine on nendes õigusaktides ette nähtud;

- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/821¹ ning nõukogu määruste (EÜ) nr 2173/2005² ja (EÜ) nr 338/97³ kohased liidu tollivälised formaalsused ja süsteemid ning
- c) käesoleva lõike punktides a ja b osutatud liidu tolliväliste süsteemide ühendamise tähtaeg, millele on osutatud käesoleva artikli lõike 2 punktis a.

Artikkel 6

Isikuandmete töötlemine EU CSW-CERTEXis

1. Isikuandmete töötlemine EU CSW-CERTEXis võib toimuda üksnes järgmistel eesmärkidel:
 - a) et võimaldada vahetada riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja lisas osutatud liidu tolliväliste süsteemide vahel teavet seoses lisas loetletud liidu tolliväliste formaalsustega;
 - b) et teisendada vajaduse korral äriliselt ja tehniliselt artikli 10 lõikes 2 loetletud andmeid, võimaldamaks käesoleva lõike punktis a osutatud teabe vahetamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (ELT L 206, 11.6.2021, lk 1).

² Nõukogu 20. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2173/2005 FLEGT-litsentsimissüsteemi kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse (ELT L 347, 30.12.2005, lk 1).

³ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).

2. Isikuandmete töötlemine EU CSW-CERTEXis võib toimuda üksnes järgmiste andmesubjektide kategooriate puhul:
- a) füüsilised isikud, kelle isikuandmed sisalduvad tollideklaratsioonis või reekspordi deklaratsioonis;
 - b) füüsilised isikud, kelle isikuandmed sisalduvad tõendavates dokumentides või muudes dokumentaalsetes lisatõendites, mida on vaja lisa loetletud liidu tollivälise formaalsuste täitmiseks;
 - c) tolliasutuste, pädevate partnerasutuste või muude asjaomaste asutuste või volitatud asutuste volitatud töötajad, kelle isikuandmed sisalduvad punktides a ja b osutatud dokumentides;
 - d) komisjoni töötajad ja komisjoni nimel tegutsevad kolmandatest isikutest teenuseosutajad, kes teostavad EU CSW-CERTEXiga seotud toiminguid ja hooldustöid.
3. Isikuandmete töötlemine EU CSW-CERTEXis võib toimuda üksnes järgmiste isikuandmete kategooriate puhul:
- a) lõike 2 punktides a ja b osutatud füüsiliste isikute nimed, aadressid, riigikoodid ja isikukoodid, mida tollialaste õigusaktide või liidu muude kui tollialaste õigusaktidega nõutakse tollialaste ja liidu tollivälise formaalsuste täitmiseks;
 - b) lõike 2 punktides c ja d osutatud töötajate nimed ja allkirjad.

4. EU CSW-CERTEX ei säilita teavet, mida on vahetatud riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja liidu tolliväliste süsteemide vahel, välja arvatud tehnilised logid, kuhu on kantud vahetatud tõendavad dokumendid ja sellise teabevahetuse voog.
5. Lõike 1 punktis b osutatud isikuandmete teisendamine toimub liidus asuva infotehnoloogiataristu abil.

Artikkel 7

EU CSW-CERTEXi kaasvastutavad töötajad

1. Isikuandmete töötlemisel EU CSW-CERTEXis on komisjon kaasvastutav töötaja määruse (EL) 2018/1725 artikli 28 lõike 1 tähenduses ning tolliasutused ja liikmesriikide pädevad partnerasutused, kes vastutavad lisas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste eest, on kaasvastutavad töötajad määruse (EL) 2016/679 artikli 26 lõike 1 tähenduses.
2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu kaasvastutavate töötajate vastavad kohustused määrustest (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 tulenevate kohustuste täitmiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Kaasvastutavad töötajad teevad järgmist:
- a) teevad koostööd andmesubjektide esitatud taotluste õigeaegseks töötlemiseks;
 - b) abistavad üksteist küsimustes, mis hõlmavad isikuandmete ühise töötlemisega seotud rikkumise tuvastamist ja käsitlemist;
 - c) vahetavad asjakohast teavet, mis on vajalik andmesubjektide teavitamiseks vastavalt määruse (EL) 2016/679 III peatüki 2. jaole ja määruse (EL) 2018/1725 III peatüki 2. jaole;
 - d) tagavad ja kaitsevad määruse (EL) 2016/679 artikli 32 ja määruse (EL) 2018/1725 artikli 33 kohaselt ühiselt töödeldavate isikuandmete turvet, terviklust, kättesaadavust ja konfidentsiaalsust.

III peatükk

Riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad

Artikkel 8

Riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade loomine

1. Iga liikmesriik loob riikliku tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna ning vastutab selle arendamise, integreerimise ja toimimise eest.
2. Riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad võimaldavad tolliasutustel, pädevatel partnerasutustel ja ettevõtjatel vahetada EU CSW-CERTEXi kaudu elektrooniliselt teavet ja teha koostööd, et tagada tollialaste õigusaktide ja lisas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste järgimine ja tõhus täitmine.
3. Riiklikel tollivaldkonna ühtsetel teeninduskeskkondadel on lisa A osas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste ja süsteemide puhul järgmised funktsioonid:
 - a) need tagavad ühtse suhtluskanali ettevõtjatele, kes võivad seda kasutada, et täita asjakohaseid tolliformaalsusi ja liidu tolliväliseid formaalsusi, mille puhul tehakse täiendavat digitaalset koostööd vastavalt artiklile 12;

- b) need haldavad vajaduse korral liidu tolliväliste formaalsustega seotud koguseid; ning
 - c) need kontrollivad automaatselt lisas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste täitmist, tuginedes andmetelt, mille tolliasutused on saanud EU CSW-CERTEXi kaudu liidu tollivälistest süsteemidest.
4. Kui riiklik tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond on artikli 5 lõike 5 kohaselt ühendatud EU CSW-CERTEXiga, täidab see riiklik tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond kõigi lisa B osas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste ja süsteemide puhul kõiki käesoleva artikli lõikes 3 loetletud funktsioone.
5. Riiklikke tollivaldkonna ühtseid teeninduskeskkondi võib kasutada kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõikega 1 tehtavate kontrollide koordineerimise platvormina.

Artikkel 9

Isikuandmete töötlemine riiklikes tollivaldkonna ühtsetes teeninduskeskkondades

1. Isikuandmete töötlemine riiklikes tollivaldkonna ühtsetes teeninduskeskkondades kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 toimub eraldi käesoleva määruse artiklis 6 osutatud töötlemistoimingutest.
2. Iga liikmesriik määrab oma riiklikus tollivaldkonna ühtses teeninduskeskkonnas tehtavate andmetöötlustoimingute puhul vastutavaks töötlejaks ühe või mitu pädevat asutust.

3. Iga liikmesriik teatab komisjonile isikuandmetega seotud rikkumistest, mis ohustavad tema riiklikus tollivaldkonna ühtses teeninduskeskkonnas töödeldavate isikuandmete turvet, konfidentsiaalsust, kättesaadavust või terviklust, välja arvatud rikkumised, mis ei puuduta EU CSW-CERTEXiga vahetatavaid andmeid.

IV peatükk

Digitaalne koostöö – teabevahetus ja muud menetlusnormid

1. JAGU

LIIDU TOLLIVÄLISTE FORMAALSUSTEGA SEOTUD DIGITAALNE KOOSTÖÖ

Artikkel 10

EU CSW-CERTEXi kaudu vahetatav ja töödeldav teave ning selle kasutamine

1. Iga lisas loetletud liidu tollivälise formaalsuse puhul võimaldab EU CSW-CERTEX vahetada teavet riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja asjaomaste liidu tolliväliste süsteemide vahel järgmistel eesmärkidel:
- a) teha tolliasutustele kättesaadavaks asjakohased andmed, et nad saaksid kõnealuste formaalsuste vajalikku kontrolli vastavalt määrusele (EL) nr 952/2013 automaatselt teha;

- b) teha pädevatele partnerasutustele kättesaadavaks asjakohased andmed, et nad saaksid hallata lubatud kauba koguseid liidu tollivälistes süsteemides, võttes aluseks tolliasutustele deklareeritud ja nende poolt vabastatud kauba;
- c) lihtsustada ja toetada tolliasutuste ja pädevate partnerasutuste vaheliste protseduuride integreerimist, et saavutada kauba tolliprotseduurile suunamiseks või reeksportimiseks vajalike formaalsuste täielikult automatiseeritud täitmine ning määruse (EL) nr 952/2013 artikli 47 lõike 1 kohane koostöö kontrollide koordineerimisel, ilma et see piiraks kõnealuste protseduuride riiklikku rakendamist;
- d) võimaldada muud automaatset andmeedastust tolliasutuste ja asjaomaste pädevate partnerasutuste vahel, mida nõutakse liidu õigusaktidega, millega kehtestatakse liidu tollivälised formaalsused, ilma et see piiraks kõnealuste andmete riiklikku kasutust.

2. EU CSW-CERTEX näeb iga lisas loetletud liidu tollivälise formaalsuse puhul ette järgmised funktsioonid:

- a) ühtlustada võimaluse korral tolliga ja tolliväliste formaalsustega seotud terminoloogia ning teha kindlaks tolliprotseduur või reeksport, mille puhul saab tõendavat dokumenti kasutada pädeva partnerasutuse poolt tõendavas dokumendis märgitud haldusotsuse alusel; ning

- b) muuta vajaduse korral asjakohaste liidu tollivälise formaalsuste täitmiseks asjakohaste andmete vormingut tollideklaratsiooniga või reekspordi deklaratsiooniga ühilduvateks andmeteks ja vastupidi, muutmata nende sisu.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 21 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, et täpsustada käesoleva artikli lõike 1 kohaselt EU CSW-CERTEXi kaudu vahetatavad andmemelemendid.
4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teabevahetuse erinormid, sealhulgas vajaduse korral erinormid isikuandmete kaitse tagamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. JAGU
LIIDU TOLLIVÄLISTE FORMAALSUSTEGA SEOTUD
TÄIENDAV DIGITAALNE KOOSTÖÖ

Artikkel 11

Tolliformaalsuste ja liidu tolliväliste formaalsuste täitmise lihtsustamine

1. Riiklikel tollivaldkonna ühtsetel teeninduskeskkondadel on lisa A osas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste ja süsteemide puhul järgmised funktsioonid:
 - a) võimaldada ettevõtjatel esitada asjakohast teavet, mida on vaja kohaldatavate tolliformaalsuste ja liidu tolliväliste formaalsuste täitmiseks, ning
 - b) edastada ettevõtjatele tolliasutustelt ja pädevatelt partnerasutustelt saadud elektrooniline tagasiside tolliformaalsuste ja liidu tolliväliste formaalsuste täitmise kohta.
2. Riiklikel tollivaldkonna ühtsetel teeninduskeskkondadel võivad lisa B osas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste ja süsteemide puhul olla lõikes 1 loetletud funktsioonid. Sellisel juhul tagatakse samad funktsioonid, mis on loetletud lõikes 1.

Artikkel 12

Liidu tollivälised formaalsused, mille puhul tehakse täiendavat digitaalset koostööd

1. Lisas loetletud liidu tollivälise formaalsuse suhtes kohaldatakse artikli 8 lõike 3 punkti a ja artikleid 11, 13, 14 ja 15, tingimusel et komisjon on kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2 kindlaks teinud, et asjakohane formaalsus vastab kõnealuses lõikes sätestatud kriteeriumidele.
2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et määrata kindlaks, millised lisas loetletud liidu tollivälised formaalsused vastavad järgmistele kriteeriumidele:
 - a) mitmed tollideklaratsioonis või reekspordi deklaratsioonis ja lisas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste jaoks nõutavates tõendavates dokumentides esitatavad andmed kattuvad;
 - b) liidus konkreetse formaalsuse jaoks välja antud tõendavate dokumentide arv ei ole tühine;
 - c) lisas osutatud vastavas liidu tollivälises süsteemis on võimalik ettevõtja identifitseerida selle EORI-numbri abil;
 - d) kohaldatavad liidu muud kui tollialased õigusaktid võimaldavad täita konkreetse formaalsuse riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade kaudu kooskõlas artikliga 11.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Andmete ühtlustamine ja ratsionaliseerimine

1. Komisjon määrab kindlaks tollideklaratsiooni või reekspordi deklaratsiooni ning lisas loetletud liidu tollivälise formaalsuste jaoks nõutavate tõendavate dokumentide jaoks vajaliku ühise andmestu (edaspidi „ühine andmestu“).
2. Komisjon määrab samuti kindlaks täiendavad andmeelemendid, mille suhtes kohaldatakse üksnes liidu muid kui tollialaseid õigusakte. Need täiendavad andmeelemendid tähistatakse lisas loetletud liidu tollivälise formaalsuse vastava akronüümiga, millele järgneb järelliide „pädeva partnerasutuse andmestu“.
3. Ühine andmestu, lõikes 2 osutatud täiendavad andmeelemendid ning andmestu, mida on vaja kauba suunamiseks konkreetsele tolliprotseduurile või reekspordiks, moodustavad ühtse andmestu, mis sisaldab kõiki andmeid, mida tollasutused ja pädevad partnerasutused vajavad.
4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 21 vastu käesoleva määruse täiendamiseks delegeeritud õigusakte, milles tehakse ühelt poolt kindlaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ühise andmestu andmeelemendid ning teiselt poolt käesoleva artikli lõikes 2 osutatud täiendavad andmeelemendid iga asjakohase liidu õigusakti puhul, mida kohaldatakse lisas loetletud liidu tollivälise formaalsuste suhtes.

Artikkel 14

Tolliandmete ja liidu tolliväliste andmete esitamine ettevõtjate poolt

1. Artikli 11 lõike 1 punkti a kohaldamisel võivad riiklikud tollivaldkonna ühtsed teeninduskeskkonnad võimaldada ettevõtjatel esitada artikli 13 lõikes 3 osutatud ühtse andmestu, sealhulgas tollideklaratsiooni või reekspordi deklaratsiooni, mis on esitatud enne kauba esitamist tollile vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 171.
2. Lõike 1 kohaselt esitatud ühtseks andmestuks loetakse asjakohasel juhul tollideklaratsiooni või reekspordi deklaratsiooni ning pädevate partnerasutuste poolt lisas loetletud liidu tolliväliste formaalsuste jaoks nõutavaid andmeid.

Artikkel 15

EU CSW-CERTEXi kaudu toimuv täiendav teabevahetus

1. EU CSW-CERTEX võimaldab vajalikku teabevahetust riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja liidu tolliväliste süsteemide vahel järgmistel eesmärkidel:
 - a) et edastada andmeid, mis on artikli 13 lõike 1 kohaselt ühine andmestu, ning kohaseid täiendavaid andmeelemente, mis on määratletud artikli 13 lõikes 2 (edaspidi „pädeva partnerasutuse andmestu“), et võimaldada pädevatel partnerasutustel täita asjakohaste formaalsustega seotud ülesandeid kooskõlas liidu muude kui tollialaste õigusaktidega;

- b) et edastada ettevõtjatele artikli 11 lõike 1 punkti b kohaldamise eesmärgil pädevatelt partnerasutustelt saadud tagasisidet, mis on sisestatud asjakohastesse liidu tollivälistesse süsteemidesse.
2. Kui ettevõtja on registreeritud tolliasutustes vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 9, kasutatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabevahetuseks EORI-numbrit.
3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabevahetuse menetluskord, sealhulgas asjakohasel juhul isikuandmete kaitset reguleerivad erinormid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. JAGU

MUUD MENETLUSNORMID

Artikkel 16

EORI-süsteemi kasutamine pädevate partnerasutuste poolt

Oma ülesannete täitmisel on pädevatel partnerasutustel juurdepääs EORI-süsteemile, et valideerida ettevõtjate asjakohased andmed, mida säilitatakse selles süsteemis.

Artikkel 17
Riiklikud koordinaatorid

Iga liikmesriik määrab ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna riikliku koordinaatori. Riiklik koordinaator täidab käesoleva määruse rakendamise toetamiseks järgmisi ülesandeid:

- a) tegutseb kõigis käesoleva määruse rakendamisega seotud küsimustes komisjoni riikliku kontaktpunktina;
- b) edendab ja toetab koostööd tolliasutuste ja riiklike pädevate partnerasutuste vahel riiklikul tasandil;
- c) koordineerib tegevust, mis on seotud riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade ja EU CSW-CERTEXi vahelise ühendusega ning teabe esitamisega vastavalt artikli 20 lõikele 4.

V peatükk

EU CSW-CERTEXi kulud, tööprogramm ning järelvalve ja aruandlus

Artikkel 18

Kulud

1. Kulud, mis on seotud EU CSW-CERTEXi ning selle ja liidu tolliväliste süsteemide vaheliste liideste arendamise, integreerimise ja toimimisega, kaetakse liidu üldeelarvest.
2. Iga liikmesriik kannab kulud, mis on seotud tema riikliku tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna arendamise, integreerimise ja toimimisega ning tema riikliku tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna ühendusega EU CSW-CERTEXiga.

Artikkel 19
Tööprogramm

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada tööprogramm, millega toetada käesoleva määruse rakendamist seoses lisas osutatud liidu tolliväliste süsteemide ühendamisega EU CSW-CERTEXiga ja vastavate liidu tolliväliste formaalsuste integreerimisega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Esimeses lõigus osutatud tööprogramm vaadatakse läbi ja seda ajakohastatakse korrapäraselt ning vähemalt kord kolme aasta jooksul, et hinnata ja täiustada käesoleva määruse üldist rakendamist.

Artikkel 20
Järelevalve ja aruandlus

1. Komisjon teostab korrapäraselt järelevalvet ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna toimimise üle, võttes muu hulgas arvesse järelevalve seisukohast olulist ja liikmesriikide esitatud teavet, sealhulgas teavet nende riiklike tollivaldkonna ühtsete teeninduskeskkondade toimimise kohta.
2. Komisjon hindab korrapäraselt EU CSW-CERTEXi toimimist. Hindamine hõlmab CSW-CERTEXi tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe, asjakohasuse ja liidu lisaväärtuse hindamist.

3. Hiljemalt 31. detsembril 2027 ja seejärel igal aastal esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta. Aruanne sisaldab järgmist:

- a) liidu õigusaktides ja komisjoni seadusandlikes ettepanekutes sisalduvate liidu tolliväliste formaalsuste ülevaade;
- b) üksikasjalik ülevaade edusammudest, mida iga liikmesriik on teinud oma riikliku tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna loomisel seoses käesoleva määruse rakendamisega, ning
- c) üksikasjalik ülevaade ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna üldistest edusammudest seoses artiklis 19 osutatud tööprogrammiga.

Hiljemalt 31. detsembril 2027 ja seejärel iga kolme aasta tagant sisaldab esimeses lõigus osutatud aruanne ka teavet lõigete 1 ja 2 kohaselt teostatud järelevalve ja hindamise kohta, sealhulgas mõju ettevõtjatele ning eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

4. Liikmesriigid esitavad komisjoni taotluse korral teabe käesoleva määruse rakendamise kohta, mis on vajalik lõikes 3 osutatud aruande koostamiseks.

VI peatükk

Rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise kord, määruse (EL) nr 952/2013 muutmine ja lõppsätted

Artikkel 21

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 5 lõigetes 6 ja 7, artikli 10 lõikes 3 ja artikli 13 lõikes 4 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäevast].
3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 5 lõigetes 6 ja 7, artikli 10 lõikes 3 ja artikli 13 lõikes 4 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 5 lõigetes 6 ja 7, artikli 10 lõike 3 või artikli 13 lõike 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 22

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab tolliseadustiku komitee, mis on loodud määrusega (EL) nr 952/2013. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 23

Määruse (EL) nr 952/2013 muutmine

Määrust (EL) nr 952/2013 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 5 punkti 2 lisatakse järgmine alapunkt:

„e) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../...⁺ ning seda täiendavad või rakendavad sätted;

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) .../..., millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (ELT L).“

2) Artikli 163 lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„Määruse (EL) .../...⁺⁺ lisas loetletud kohaldatavate liidu tolliväliste formaalsustega seotud lisadokumendid loetakse deklarandi valduses olevaks ja tolliasutustele kättesaadavaks tollideklaratsiooni esitamise ajal, tingimusel et tollil on kooskõlas kõnealuse määruse artikli 10 lõike 1 punktidega a ja c võimalik saada vajalikke andmeid vastavatest liidu tollivälistest süsteemidest Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemi kaudu.“

⁺ ELT: palun sisestada teksti käesoleva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti käesoleva määruse number.

Artikkel 24

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikli 8 lõike 3 punkti a, artiklit 11, artikli 13 lõikeid 1, 2 ja 3, artiklit 14 ning artikli 15 lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse alates ... [üheksa aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

A osa

Liidu tollivälised formaalsused ja kohustuslikud liidu tollivälised süsteemid

Liidu tolliväline formaalsus	Lühend	Liidu tolliväline süsteem	Asjakohased liidu õigusaktid	Kohaldamise alguskuupäev
Ühtne sisseveodokument loomade jaoks	CHED-A	TRACES	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/625 ¹	3. märts 2025
Ühtne sisseveodokument toodete jaoks	CHED-P	TRACES	Määrus (EL) 2017/625	3. märts 2025
Ühtne sisseveodokument mitteloome sööda ja toidu jaoks	CHED-D	TRACES	Määrus (EL) 2017/625	3. märts 2025

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

Liidu tolliväline formaalsus	Lühend	Liidu tolliväline süsteem	Asjakohased liidu õigusaktid	Kohaldamise alguskuupäev
Ühtne sisseveodokument taimede ja taimsete saaduste jaoks	CHED-PP	TRACES	Määrus (EL) 2017/625	3. märts 2025
Kontrollsertifikaat	COI	TRACES	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/848 ¹	3. märts 2025
Osoonikihti kahandavate ainete litsents	ODS	ODS 2 litsentsimis süsteem	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1005/2009 ²	3. märts 2025
Fluoritud kasvuhoonegaasid	F-GAS	F-gaaside portaal ja HFCde litsentsimis süsteem	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 517/2014 ³	3. märts 2025

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195).

Liidu tolliväline formaalsus	Lühend	Liidu tolliväline süsteem	Asjakohased liidu õigusaktid	Kohaldamise alguskuupäev
Kultuuriväärtuste impordilitsents	ICG-L	TRACES	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/880 ¹	3. märts 2025
Kultuuriväärtuste importija deklaratsioon	ICG-S	TRACES	Määrus (EL) 2019/880	3. märts 2025
Kultuuriväärtuste üldkirjeldus	ICG-D	TRACES	Määrus (EL) 2019/880	3. märts 2025

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/880, mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi (ELT L 151, 7.6.2019, lk 1).

B osa

Liidu tollivälised formaalsused ja vabatahtlikud liidu tollivälised süsteemid,
mille puhul on liidu õigusaktide kohaselt ette nähtud EU CSW-CERTEXi kasutamine

Liidu tolliväline formaalsus	Lühend	Liidu tolliväline süsteem	Liidu muud asjakohased kui tollialased õigusaktid	Ühenduse tähtaeg
Metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubandusega seotud impordilitsents	FLEGT	TRACES	Nõukogu määrus (EÜ) nr 2173/2005 ¹	3. märts 2025
Liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks	DuES	E-loasüsteem	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/821 ²	3. märts 2025

¹ Nõukogu 20. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2173/2005 FLEGT-litsentsimissüsteemi kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse (ELT L 347, 30.12.2005, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (ELT L 206, 11.6.2021, lk 1).

Liidu tolliväline formaalsus	Lühend	Liidu tolliväline süsteem	Liidu muud asjakohased kui tollialased õigusaktid	Ühenduse tähtaeg
Ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni alusel väljastatavad sertifikaadid	CITES	TRACES	Nõukogu määrus (EÜ) nr 338/97 ¹	1. oktoober 2025
Turujärelevalve info- ja teavitussüsteem	ICSMS	ICSMS	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1020 ²	16. detsember 2025

-
- ¹ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).
- ² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1).